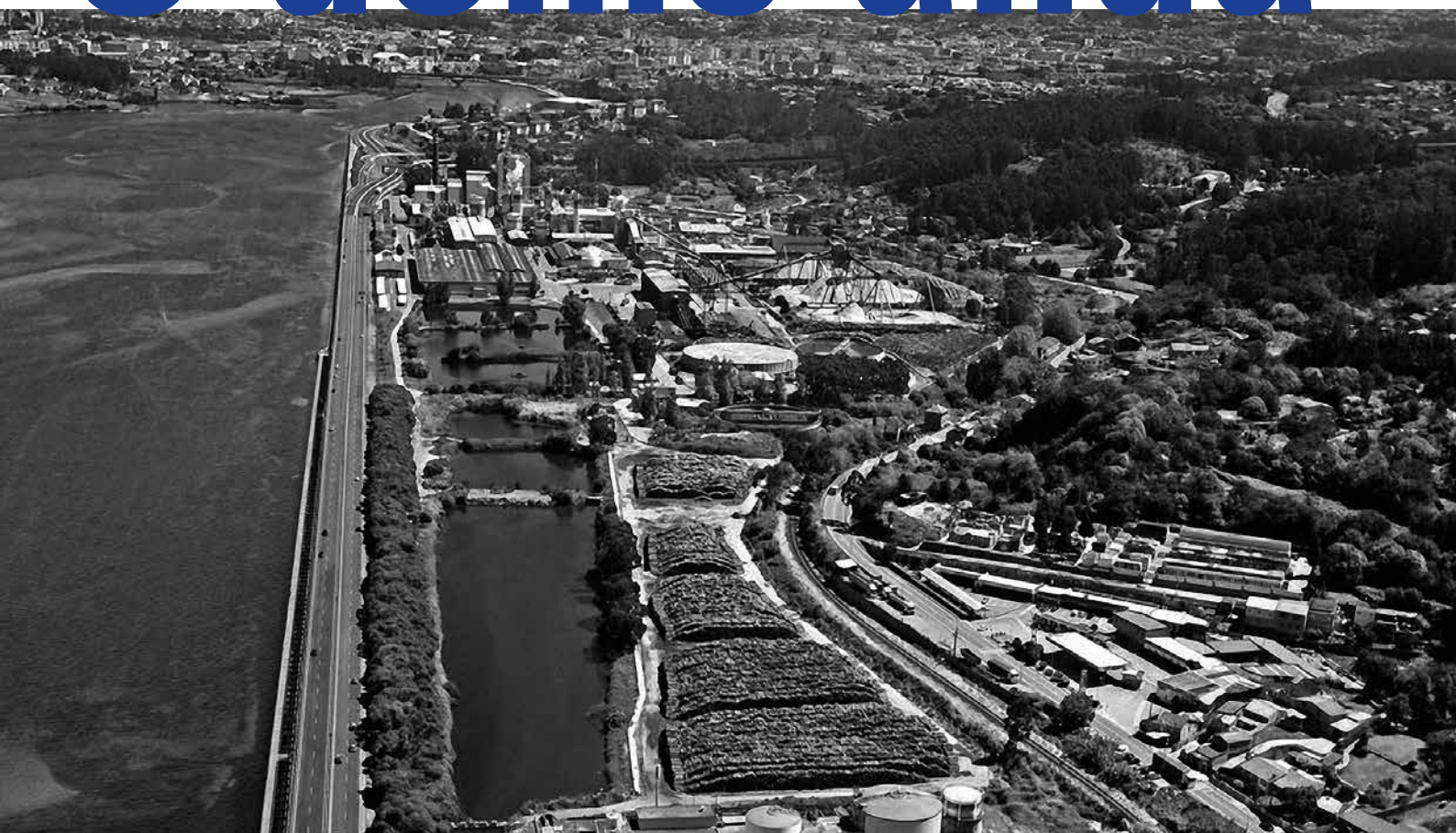

O demo anda

con pés de la

A foto que fala

Acabou o entroido,
segue a mascarada

O trasno O demo anda con pés de la

Daniel López Muñoz

É trampa. Pode ser legal ou non selo. Pode ser politicamente rendible ou non. O que está claro é que é trampa. Raposeiramente. Con pés de la.

O conflito social sobre a presenza da factoría de celulosas no medio dunha ría galega, máis concretamente no corazón das rías Baixas, non é un problema artificial, non é un invento sen fundamento dos que polemizan, dos que se opoñen. É un horror que estea aí, no medio desa formación xeográfica e paisaxística impresionante, nese bendito agasallo de riqueza biolóxica a nivel planetario – e aquí non hai miga de esaxeración.

Hai sustancia. Hai fundamento. Hai sólidos argumentos para tratalo coa transparencia e a seriedade que merece. De acordo que a cousa se fixo cando se fixo, que é unha herdanza de tempos para esquecer. Pero nin os tempos son os mesmos, nin a conciencia medioambiental se parece, nin a autoestima dos galegos e galegas é, por fortuna, comparable. Tampouco é igual o prezo actual da ameixa fina. Os políticos están aí para resolver estas cousas. A ribeira de Lourizán, un dos bancos marisqueiros máis ricos que se coñecen, non é o lugar para unha factoría como a de Ence e El-

nosa. Ten que haber outros sitios. E xa postos, porque consumimos papel e celulosa a esgalla, que esa é outra, ten que haber males menores.

Ademais, os políticos están aí para plantarlle cara á chantaxe das grandes empresas: ou en Lourizán ou pechamos! Por favor, isto non pode ser o Chicago dos anos 20, nin o Nápoles da Camorra.

Por iso é trampa que unha decisión desa importancia (prorrogar a cousa até o 2073), se faga por sorpresa, cun goberno en funcións e sen lexitimidade pola corrupción sobrevida, coincidindo cun estoupido de informacións sobre procesos abertos: destrución de probas no caso Bárcenas, a rede de financiamento ilegal en Valencia, Madrid, as púnicas e os gúrteles....; e sobre portas xiratorias: cheira a celulosa iso que din os xornais, que no consello de administración de Ence estean “recolocados” algúns deses apelidos que xa tiñamos medio esquecidos: Tocino, del Álamo...

Non. É unha trampa covarde. A cousa merecía outro trato.

Editorial Europa e a súa delicada moral

A moral de Europa está mancada, en delicada situación. O principal síntoma, para non variar, é a eclosión de partidos xenófobos e neofascistas. Quen non coñece e traballa ben a súa propia historia está condenado a repetila.

Pero nunca nada se repite da mesma maneira. Non é a Falange, nin son as xuventudes hitlerianas, nin os camisas negras fascistas cos seus proxectos totalizantes e o seu parafernalia paramilitar.

Pero, dependendo das familias, teñen trazos inconfundibles. Os groseiros de Amencer Dourado, en Grecia serían os máis claramente neofascistas, coa súa violencia, co seu odio ao estranxeiro e o seu “labor social” só para os da casa. Pero despois aparecen os recendos nacional-católicos de Polonia, utilizando o conservadorismo relixioso como tapadeira. E, por fin, está o populismo

de dereita dos franceses do clan Le Pen, capaces de formular un discurso de dereitos dos individuos, de antisistema, de libertarios defensores do fortín europeo fronte aos invasores.

Esa nova dereita que, segundo os expertos, atopa eco entre a clase obreira e as mulleres, con ser variada, coincide nun motivo central: o ataque ao inmigrante (ou refuxiado, pouco

máis ten), a creación de odio na opinión fronte ao estranxeiro, que, ademais, é distinto.

Quitado o caso de Polonia, pouco apoio está a atopar esa corrente no discurso relixioso, singularmente no católico. De maneira moi contundente o papa Francisco, faille fronte: “todos os muros caen, hoxe, mañá, ou dentro de cen anos, pero todos caen. Non é unha solución. O muro non é unha solución. O problema permanece. E permanece con máis odio”

Quizais non está na man dos individuos solucionar todo, pero si hai algo: evitar a extensión do prexuízo, evitar alimentar a propagación dos comentarios xenófobos e alternativamente nutrir unha opinión compasiva, nobre e realista coa nosa propia historia de pobo emigrante. A moral colectiva nutrímola no bar, na perruquería, no posto de traballo. A opinión pública sementámola na parroquia, na ANPA, ou no sindicato. Non podemos chocar o ovo da serpe nos nosos ambientes. Aí si que vale o da liña vermella.

O muro non é unha solución:
o problema permanece.
E permanece con máis odio.

Rumores de esperanza

Xan Guillén

Estamos no tempo de coresma e tamén no tempo do cocido. Somos un pobo de contradicións. Somos xente que lle poñemos unha candeia a Deus e outra ao demo porque Deus é bo pero o demo...

Este sería un bo comezo para unha análise política, pero a min non me corresponde. A política está noutras seccións desta revista. Do que teño que falar eu é de boas novas, polo cal voume quedar cunha parte dos elementos da contradición. Quedo co cocido.

Podemos atopar mellor síntese gastronómica de todas as bondades da cociña? Podemos atopar un prato máis humilde e máis farturento? No tempo da cociña de autor o cocido

reivindica a cociña da avoa (de todas). Trátase dun prato que non pode engordar e que ten que ser san. Verduriña cocida e carne cocida lembra a dieta de adelgazamento.

Agora ben, un bo cocido non pode comerse así sen máis. Ten que ter certos complementos que non son precisamente circunstanciais. Ten que ter un bo viño que o acompañe (mencía, talvez); bo pan para ter sempre algo na outra man; a sobremesa con filloas, orellas... O café con licor a gusto pero preferiblemente caseiro (os da inspección de sanidade realmente non van controlar unha enchenta familiar de cocido)

Temos o máis importante para o cocido? Non, precisamos algo que dá

sentido ao mesmo. Sen unha boa compañía, o cocido non ten sentido. Podemos comer cocido sen familia ou amigos? Sería incomprendible. Aí está a esencia do cocido. Xantar compartido en común unión. Que teña des unha boa coresma.

1

3

2

4

A peneira

1

A guerra entre o EI e **IRAQ** aumenta en intensidade e violencia, como denuncian estas mulleres, miles detidas sen delito, só para torturalas e violalas; peor ca a ditadura de Sadam. En dous anos mataron 20.000 civís e deportaron 1,8 millóns, cometeuse xenocidio de comunidades enteiras coma os iazidís e destruíron o templo cristián máis antigo (595).

2

O 11, xornada do **ENFERMO**, lembramos a nosa tarefa sandadora. Na parroquia dos Capuchinos de Vigo, unha comisión acompaña ás/aos maiores con apoio da Fundación Juan Soñador. Ademais, a Aula de Saúde do Centro de Maiores de Ourense abriu o programa "O valor da experiencia", en colaboración co Colexio Médico, ata o 15 de San Xoán. Cada día os hospitais atenden 3000 urxencias, 500 intervencións e tres transplantes.

3

A **CONTAMINACIÓN** mata sete millóns de persoas, máis ca a sida e a malaria xuntas. Urxe crear un medio sostíbel, no que non cre o goberno de Madrid que alonga 60 anos a desfeita de Ence na Ría de Pontevedra. Outro sinal da devastación que nos deixa -fiel ao capital que paga os impostos en Madrid- sen escoitaren o clamor cidadán que sofre o fedor. Co galano do emprego están a matar o marisqueo e o agro cos eucaliptais.

4

Xéranse 20 millóns toneladas por ano de **REFUGALLOS** agrarios en explotacións, 20 veces máis ca os sólidos de toda a poboación. O uso de fertilizantes produce contaminación, sendo máis beneficiosa a conversión en biogás en plantas de biodigestión, na foto. Así, prodúcese electricidade e lóitase contra o efecto invernadoiro, ao converter o metano en enerxía.

5

7

6

8

Alfonso Blanco Torrado

5

O 8 comenzou o novo ano tibetano. Na foto, o lama Tenzing, que dirixe 16 templos na Península, construindo o mandala do Centro **BUDISTA** de Ventoselo-O Carballiño, o único de Galiza. Dende a súa fundación no 2009 é un manancial de paz para moita xente que busca a calma eliminando a pensamento negativo.

6

GREENPEACE

percorre Europa esixindo o desmantelamento das centrais nucleares. Así o fai en Suíza, onde as centrais teñen 37 anos, un risco, cando están a pechase por inseguras as de 27. Se instalasen paneis solares no 25% dos tellados, produciríase cinco veces máis enerxía. Na foto, Concepción Martín de Vigo, que acaba de finir despois de estar acampada 35 anos fronte a Casa Blanca protestando contra as armas nucleares.

7

Amnistía Internacional está a loitar contra o uso de cobalto procedente da República Democrática do **CONGO** por parte de 16 multinacionais tecnolóxicas, onde uns 40.000 nenos traballan baixo terra ata 24 horas. Na foto, a congoleña Hortense Ngbapai que traballa na Asociación de Integración e Desenvolvemento do Africano en Vigo.

8

No Día da **RADIO** celebramos que o crego do Páramo, Xosé Manuel Castro, contaxia agradecemento ao herdo que recibimos. Converte a reitoral nunha emisora, reciclando equipos doutras reitorais antigas da diocese e transmitindo o patrimonio da comarca, que el mesmo leva anos investigando, na voz dos veciñ@s.

Política Reproducídevos

Pedro Pedrouzo Devesa

Ao ritmo que imos, isto ten moi mala pinta e tampouco parece que esteamos decididos a amañalo. Galicia envellece e despobóase cada día un pouco máis, e non somos quen de pórle freo.

Reproducirse pasou a ser unha das tarefas máis complicadas e esgotadoras ás que se enfrontan os fértiles. Buscar emprego xa non é doado, pero a procrear parece que so están chamados os individuos máis afortunados e/ou temerarios de cada xeración, e de animarse sempre o fan de forma prudente.

Así que pode que esteamos facendo algo mal, porque se dá o paradoxo de que a situación para ter familia non mellora, tanto sexa por encontrarse desempregado, e polo tanto con inseguridade económica, como por estar empregado, xa que entón o que falla é a dispoñibilidade horaria.

A actual xornada laboral dificulta enormemente traballar e criar a un tempo. E iso significa, entre outras cousas, que as nosas pensións correrán un serio perigo. Por

se non enchemos as nosas casas baleiras de persoas que queiran vivir nos nosos pobos, Galicia desaparecerá

iso teremos que mentalizar a patronal de que a xornada partida xeralizada é inviable socialmente, e que a xornada continua é perfectamente viable en moitos negocios. Que a xornada remate entre as catro e as cinco da tarde non ten que supoñer menos horas de traballo nin menos beneficios, sobre todo cando países máis ricos ca nós a defenden, e non como un froito do seu estado de benestar, senón como estratexia empresarial e produtiva.

É máis, ningún polígono empresarial ou centro de traballo, incluídos os edificios administrativos, de máis de cen empregados debería estar aberto sen escola infantil con pediatra para os fillos dos seus traballadores. Os nenos deben poder estar cerca do traballo dos pais, coas mesmas horas de entrada e saída, e en espazos próximos. E a forma máis rápida e económica de desprazarse debe ser o transporte colectivo, evitando que centos de coches atasquen as entradas e saídas dos polígonos ás mesmas horas. Que miles de coches teñan onde aparcar non sig-

nifica que nos despracemos máis rapidamente. Non estou falando de nada que sexa materialmente imposible. Se non existe, non é froito da súa imposibilidade, senón da nosa incapacidade.

Por outra banda, para evitar o despoboamento haberá que mentalizar os veciños de cada vila de que a mellor forma de manter os servizos públicos dos que están dotados (centro educativo, médico, social, farmacia, etc.) é desapegarse das casas baleiras e das leiras choídas para ofrecelas en mellorables condicións a todo aquel que queira ser novo veciño da parroquia. E non digo facelo de forma indiscriminada, pero si facelo. Por moito que nos manifestemos, as contas non saen se se despoboan as nosas vilas. A alternativa será mala: iranse perdendo os servizos públicos antes ou despois. Igual aos alcaldes tampouco lles apetece introducir novos veciños con voto dubidoso, pero terán que mentalizarse tamén, porque antes ou despois agradecerán os servizos públicos que pode ofertar unha vila poboada.

Mentres non se facilite a compatibilidade entre o traballo e a crianza, será imposible inverter a pirámide demográfica. O resto serán parches. E se non enchemos as nosas casas baleiras de persoas que queiran vivir nos nosos pobos, Galicia desaparecerá.

O peto común *Mar a Fóra, de Bea a de Estrella*

Josecho de la Torre

Un nacemento sempre é unha ledicia. Desta volta, a criatura ten forma de disco e chega da man de Bea a de Estrella. Ben é certo que a ninguén dos que a coñecen (a xente da Pascua Xoven de Arousa, de Urca ou da Festa do Lume, por dicir algúns lugares onde Bea creou a súa identidade musical) lle chamou a atención este ansiado pasiño adiante. O disco chega con 11 historias íntimas e persoais inspiradas na praia de Mar a Fóra, en Fisterra, de aí o nome do traballo. E nesa praia, onde o mar bate cunha enerxía diferente, Bea atopou ancoradas 11 historias de ida e volta coas que configurou este prometedor traballo. Son historias de xente que pasou pola súa vida desde diversos puntos de vista como así pasa co tema de Negra Sombra onde recorda as vítimas do Angrois, desde a visión dunha rapaza que saíu do accidente, facendo paralelismo co "Negra Sombra" de Rosalía.

O disco, que viu a luz o pasado 17 de Nadal, ten temas en galego e en castelán, ademais dun carácter solidario; adquirilo supón unha achega económica para a Asociación Galega de Acondroplasia. Bea conta que é un disco diferente, que debería escoitar todo o mundo. O 18 de marzo, no Salón García de Vilagarcía de Arousa, presenta o disco acompañada de toda a banda. Neste nacemento colabora a cantautora Emilia Arija, coa que actuará proximamente en Palencia, pero tamén participaron outros amigos e cantantes de Bea, como Rafa Sánchez Agustino, Adrián Rivas, Inés Suárez e Montse Candal. Soamente queda desexarlle toda a sorte do mundo a Bea nesta nova e atrevida, como anhelada e necesaria, andaina. Que o ar de Mar de Fóra enchope de gozo musical moita xente.

O CARRABOXO por XOSÉ LOIS

Crónica FESTA DO LUME 2016

Aínda coas candeas quentes e co bo sabor que deixa esta data sinalada no calendario das irimegas e dos irimegos, damos aquí conta, con esta pequena crónica, do que foi a Festa do Lume deste ano, que celebramos o 6 de febreiro en Bergondo.

Asemblea anual

Sen a friaxe doutros invernos e cun Mosteiro de Bergondo restaurado, recolleemos benvidas no recendo do café ao pé da lareira. É o momento de vernos, de sentirnos vivos, de saber que superamos algún atranco..., de que estamos alí un ano máis, e ademais facémolo para a asemblea da asociación e a Festa do Lume. Que cousa mellor ca iso?

A xornada comezou logo coa Asemblea Anual de Socios; se ben non houbo ningún cambio importante nos órganos da Asociación, sempre é un momento bo e necesario para mirarse ao espello e tomar o pulso. Tempo de reflexionar coa ollada futura que trae consigo novos retos. A xunta actual seguirá un ano máis e engade unha vogal na zona de Lugo. Coméntouse a marcha da Romaxe de 2016 no escenario espectacular do Monte Seixo, co súa “porta do alén” (ver foto). Tamén se aprobou unha suba no prezo anual da revista de 5 euros para equilibrar os gastos e os ingresos que se derivan da súa edición. Josecho Barca, nun traballo conxunto con Alfonso Mascuñana –ausente nesta Festa do Lume polo seu voluntariado en Lesbos, pero moi presente no corazón–, presentou a idea e o deseño

do suplemento “Debullando”, que vai neste mesmo número de *Irimia* por vez primeira e que terá unha periodicidade trimestral e no que se darán contidos claros para profundar e debater sobre algún tema da actualidade.

Mesa de experiencias e debate

Seguiu a interesante mesa redonda baixo o título de “Defensa ecolóxica do territorio” que moderou Lucía Santiago. Tenra experiencia a de Amaia, veciña de Bergondo, que, tras idas e voltas da vida, apostoupola produción da horta ecolóxica a través

de Agreco Galiza, primeiro horta de proximidade, despois derivando cara á especialización en plantas aromáticas.

Contamos coa presenza de Pablo Carro, da Asociación Vaipolorrío, relatando e ilustrando o traballo deste colectivo veciñal diante da situación dun río degradado (o río Gafo), na contorna da Cidade do Lérez, unha situación inaceptable que se combateu con acción voluntaria, organización, constancia. A necesidade de políticas que aposten realmente pola ecoloxía, a concienciación e a mico-

loxía ampliaron o seu testemuño, así como o relato gráfico dos resultados finais: un espazo fluvial recuperado para uso colectivo.

Tamén de Pontevedra, contamos coa presenza de Antón Masa, Presidente da Asociación pola defensa da Ría, que, loxicamente, centrou o discurso na situación actual –de plena actualidade– na que se atopa Pontevedra tras coñecerse aprórroga de 60 anos á fábrica de celulosas. Púxose en evidencia o conglomerado de intereses e mesmo de portas xiratorias no asunto de ENCE. Desacreditouse con cifras o relato oficial dos feitos. E afondouse nas consecuencias de termos unha fábrica de celulosas en Galicia, e non en calquera sitio de Galicia, senón nunha das rías baixas, nun dos mellores bancos marisqueiros da nosa costa.

Pechando esta interesante mesa redonda, contamos coa presenza de Pablo Álvarez, da cooperativa Nosa Enerxía, que presentou un sistema diferente de comercialización enerxética, baseada nun novo concepto: cooperativismo, enerxías de orixe renovable e certificada; unha acción integral contra a economía de carbono, mesmo facilitándolles aos socios o uso compartido de coches eléctricos. Unha aposta, en definitiva, por un modelo de enerxía sustentable e a prezos competitivos.

Ás presentacións seguiu un intenso debate, no que se presentaron cuestións claves en cada un dos temas expostos.

Celebrando con moita esperanza

O xantar compartido, onde se mesuraron as gastronomías caseñas e ecolóxicas dos diferentes lugares, deu para parolar, intercambiar e pasar un bo anaco de amizade e encontro espontáneo. E o xantar deu paso á celebración, lembrando a figura inmensa e entrañable de Pepe Chao, vivo na lembranza de todas e todos os alí presentes. Xaquín Campo Freire dirixiuna, á vez que fixo partícipeo grupo, entre textos, testemuños, momentos

de agradecemento, de perdón e... luz. Luz das candeas que ambientaron o salón e o corazón de todos.

Coñeces a Bea de Estrella? Non será aquí onde desvelemos quen é esta muller de voz máxica porque xa falamos dela no Peto, pero diremos que foi un privilexio rematar esta Festa coa súa presenza e con cada un dos temas que interpretou ao finalizar o día. E con esa sensación pracenteira que deixan no corpo os acordes de Bea, pechamos unha xornada familiar e colgamos un “ata o ano vindeiro”

Crónica Desde os campos de refuxiados de Lesbos

Alfonso Mascuñana

Martes, 26 de xaneiro:

O tempo aquí está a ser moi inestable. Hoxe vai un día gris, de poalleira, moi desagradable. Aínda que o termómetro non baixa aos tres graos que tiñamos, a humidade é grande e o frío máis cru.

Cheguei á casa sobre as cinco. Pasei antes pola cooperativa campesiña, que está preto, e merquei unha botella de viño, bolsa de patacas, plátanos, tabletiña de chocolate e unha empadada de legumes, desas tan ricas e baratas que hai por aquí. Deime un banquete de cea, cun café por riba.

Mañá comezo ás sete. E arrancaremos para Moria, o campamento central de rexistro da xente toda que chega e do voluntariado. Lévaos ACNUR, pero quen rexistra é a policía grega.

O equipo hoxe era Jenna, Mac, unha moza grega que sabe árabe e que non sei aínda como se chama e máis eu. Dirixímonos en coche bordeando a costa cara ao leste ata unha aldea que se chama Efthalou.

Efthalou é un dos sitios de arribada de botes. Hai un campo con moito movemento, polas arribadas e polo rescate. Faise vixilancia nun punto alto as 24 horas do día. O campo lévaos una Organización Norueguesa K Rescue e Save the Children. Nós,

ou sexa, Starfish Foundation, colaboramos no acopio e na distribución de roupa: sete días á semana, as vinte catro horas do día.

O campo presta primeiros auxilios de secado, calor, alimento, descanso, control médico e reparto de roupa aos grupos das lanchas que chegan. Hoxe, durante a nosa quenda, foron tres.

O campo está moi ben. A principal carpa é a de acollida, descanso e coitados. Collen máis de cen persoas:

Nenos e nenas que, coma se nada, xogan á pelota ou a pillar

con colchonetas, mantas, máquinas de café e bebidas, tomas de cargadores de móbiles, cartaces informativos en árabe, pastún e inglés, cos datos e teléfonos útiles. Noutras carpas hai centro médico, preparación de alimentos, área de crianzas. Hai moitas latrinas, con ducha, sempre moi limpas e dúas tendas-almacén para reparto de roupa que levamos nós.

Estaba xusto chegando un grupo dunhas setenta persoas sirias. A media mañá chegou outro máis pequeno, e logo outro.

Hai imaxes entrañables de xente enxugándose, sacando as cousas das sacas e preparándose para seguir a marcha, alimentándose e alimentando aos meniños, que son bastantes, telefonando, durmindo, dirixíndose ás nosas tendas, pedindo calcetíns, calzado, pantalóns, xerseis, cazadoras, luvas... por esa orde ...

Nenos e nenas que, coma se nada, xogan á pelota ou a pillar. Voluntarios e voluntarias lindas que pasan o tempo recollendo, pasando a fregona, limpando todo, para a próximo grupo que vén,... e sorrindo.

O meu compañeiro, Mac, a quen vou entendendo xa un pouco máis, fala cun acento gringo que se mata. Para min que pensa que todo o mundo fala americano do norte, porque aos rapaces sirios bóttalles parrafadas, dicíndolles que non hai outra cor de pantalón ou que xa non quedan zapatos do 40, e queda tan pancho. Pero o bo é que todo o mundo acaba entendéndose. A verdade é que eu tamén lles falo en galego. E entenden. Resulta que moitos veñen con dous pantalóns postos, e o de abaixo está

mollado tamén. Piden un pantalón para arriba, e vexo que o poñen por riba do mollado: oes neno quita ese pantalón tamén que vas pillar un catarro de moito rosmillo.

Hoxe recordei e comprendín a esa compañeira que estivo polo Nadal, que ía pola praia recollendo os calcetíns mollados e, axudada por mulleres de aquí, lavábanos para seren reutilizados.

E sobre todo vin xente que está “coma se nada”. Eu penso: o que lles queda; pasaron a proba do mar, certo,

pero o que lles queda.... Pero non hai mostras de desgarro, de impaciencia. Só dignidade, humanidade. Como se fixeran o que toca agora facer. Nunca unha mala cara. Houbo xente que trouxo de volta calcetíns, ou zapatos, porque non os preciso.

Velaí: A mesma humanidade, os mesmos dereitos

Tantos bicos!

Quérovos

27 de xaneiro

Hoxe chegaron á Lesbos catorce botes. Arredor de setecentas persoas. Traballei de carai. Ás sete estaba no Posto-café. Topeime con Garretet, de S. Francisco e Diana, Arxentina, que viviu nos EUA e agora está afincada en Málaga.

A esa hora xa case é día. Ía unha boa mañá con algunha nube. Xeara á noite coma todos este días e pasei un bo anaco quitándolle o xeo ao coche.

Hoxe tocou un escenario de traballo novo e con el, algunhas visións, sentimentos, experiencias e contactos tamén novos.

Moria é un lugar moi especial. Un campo de ACNUR, con boas instalacións, non de tea, bastante persoal, xente de limpeza, moitas voluntarias, oficinas, postos médicos e bastante policía.

Hai tamén un campo de tendas de campaña no medio das oliveiras, fóra do valado do campo de ACNUR, con lama e moita xente voluntaria, sen funcionarias nin policía. O aspecto da xente é de bastante máis pobreza.

Hai colas inmensas para o rexistro. As 24 horas: chegan á illa unhas mil persoas e todas pasan por Moria. O rexistro é lento. A xente de Siria, Irak e Afganistán levan papeis. A xente do Magreb, subsaharianos e doutros países, dinme que non os teñen porque os “perderon” na travesía. Os primei-

ros collen estatus de persoa refuxiada teñen preferencia na cola.

Hai desprazamentos todo o día, en buses, taxis e a pé de xente que fai os sete quilómetros que hai ao porto, para coller o ferry.

Hai un mundo de bussines na entrada: véndense móbiles con “tarxeta europea”, cámbiase moeda, véndese comida, mochilas, gorros. Hai taxis e moitos coches aparcados. Xente que parece “negociar” coa xente refuxiada.

de maneira que non necesariamente dormes hoxe onde o fixeches onte.

En canto marchou a última persoa do pavillón que nos tocou fomos por cada un dos dez cuartos colectivos (dunhas 25 persoas) despexándoas. Queda coma un campo de batalla: mantas e sacos de durmir sucios, restos de comida, restos de zapatos de roupa (a xente que toma o ferry vai moi lixeira de cousas). Atamos as mantas sucias e levámolas a lavar.

chegan á illa unhas mil persoas e todas pasan por Moria

Eu sinto estar no medio dunha multitude, moi grande, que non alborota, diversa, a maioría en movemento cara a algures e outra xente deambulando, agardando.

A xente pode estar o tempo que queira. Ten que abandonar os barracons todos os días sobre as dez. Pero, se queren, a partir das tres da tarde poden regresar. Non se garda sitio,

Despois entra o persoal de limpeza grego.

Morro co sono. Ademais, hoxe vin a unha taberna na que tomei unha ensalada grega e estou rematando un vaso de ouzo. Certo que é o primeiro que tomo nestes días. A verdade é que a taberneira, Natasa, xa me coñece e cando me ve entrar xa non me di hello, senón ola, coma deus manda.

Bicos

Se queres colaborar. O número de conta solidaria:

ES13 3070 0044 5661 6241 4129

O noso taboleiro Debullando

Cadernos para saber máis e debater mellor

Por fin, despois dun longo proceso de parto, damos hoxe cumprimento a un dos acordos do Cruceiríño. Como xa puidestes comprobar, neste exemplar da revista inclúese o primeiro número dos cadernos *Debullando*.

Estes documentos pretenden ser un novo espazo, independente da revista, no que periodicamente ir abordando e tratando de explicar de xeito breve diferentes temas relacionados coa actualidade política, social e relixiosa do mundo no que vivimos.

O obxectivo é que sexan un instrumento sinxelo e útil, tanto para a formación e reflexión persoal (*saber máis*) como para o traballo e a discusión nos nosos grupos e comunidades (*debater mellor*).

Neste primeiro número abordamos o tema do Tratado Transatlántico de Comercio e Investimento (TTIP) que, aínda que pode parecer un asunto difícil e afastado do día a día, ten moitas e importantes repercusións na nosa vida cotiá. “Debullouno” para

nós Gonzalo Rodríguez Rodríguez, membro de ATTAC-Galicia e profesor do Departamento de Economía Aplicada da USC, ao que lle temos que agradecer a súa colaboración e total dispoñibilidade para axudarnos a botar a andar esta iniciativa.

Queremos que *Debullando* sexa un proxecto aberto á participación. Por iso, para recoller opinións, posibles colaboracións, propostas de temas que se queiran tratar e, en xeral, calquera tipo de suxestión, poñemos á vosa disposición o enderezo electrónico debullando@asociacion-irimia.org.

Esperamos que estes cadernos vos sirvan e animámosvos a lelos, reflexionalos, compartilos e difundilos.

Anuncio O libro derradeiro

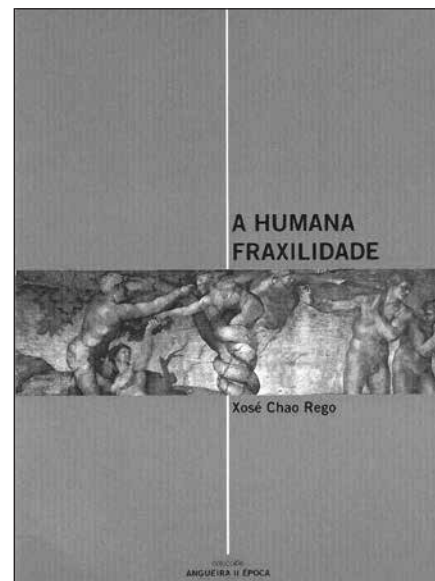
Este último libro, querido Pepe Chao, foi una teima persoal túa. Ninguén estaba moi convencido. Ninguén soubo ver máis alá, porque todos fitaban cara o pasado. Só ti, ollando cara ao alén, no teu solpor, nos estabas a facer entrega do mellor de ti mesmo.

Na vosa sincera amizade pouse e repouse a miña memoria vivida, o meu esforzo creativo, o meu espírito máis nidio, sabéndome profundamente humano pero tamén absolutamente fráxil. Déixovolo a xeito de compendio hermenéutico do que foi a miña traxectoria vital, de crente radical, crítico, pero endexamais crédulo.

Este é un libro traballado con grupos en tempos pasados cando estabas en plenitude. Un precioso elenco de sabedoría. Unha guía espiritual da máis rexa espiritualidade, á altura de calquera home ou muller dos tempos actuais, sen sentímonos minorados con visións ultrapasadas ou mesmo vítimas dunhas interesadas infantilizacións. Para que crer non se volva algo oprobioso.

Tratase dun libro autenticamente sapiencial. Coma os da Biblia. Pero de hoxe. A auténtica sabedoría da humana fraxilidade na procura esencial dunha verdadeira orientación de sentido profundamente “aggiornata” «para dar razón da nosa esperanza». (1 Pe 3, 15).

Xaquín Campo Freire.
Mandiá-Ferrol.
Xaneiro de 2016

Editado pola Asociación Irimia
Prezo: 10€

Pedidos no teléfono: 650 026 015

Pingas de orballo

Na memoria de Isaac Díaz Pardo

Baldomero Iglesias Dobbarrio (Mero)

Celebramos, en Boisaca, o día 10 de xaneiro o cuarto cabodano del. Xuntámonos amigos e familia ao redor da súa lembranza. Porque tiña, no medio doutra, unha calidade pouco común dos humanos; era quen de prodigar-se en perdóns sempre que obtiña un recoñecemento ou un premio. Procuraba repartir así os méritos e evadirse do triunfo, que o incomodaba. Xustificaba sempre, nos demais, o seu labor ben feito. Pola contra, cando algo saía mal –que sucedeu por veces–, facíase cargo da culpa toda. Notábase obrigado polo fracaso, nun sortilexio de xuízo humildísimo que, aos demais, emocionaba.

Moitos fomos testemuñas, cando se inaugurou a pedra en lembranza do seu pai Díaz Baliño e de Sixto Aguirre, onde os mataron, nas proximidades de Pallas de Rei, como se fixo –alí, diante de todos– responsable da morte do seu pai, na crenza de ser el a persoa que perseguían cando mataron a Camilo. Deixounos abraizados. Da súa xenerosidade procede que

moitos abusasen del, non só en comentarios procaces, senón en feitos, como os de que a súa obra quedase espaxada entre contabilidades de mal uso e peor ética.

Era un dos grandes, miúdo e xenial. Cabeza de coñecementos multiformes que só pensaba abondar no mis-

Era un
dos grandes,
miúdo e xenial

terio do enorme coñecemento que Galiza ofrece, acrecentando a beleza universal desde a estima propia, sementando cultura con futuro para, desde a nosa orixe, facernos protagonistas de nós.

Das súas xenialidades, unha corpar-teu comigo especialmente, e tanto me fixo recapacitar que me fixo caer na sedución da súa teima. Foi cando

contou o seu desexo de facer unha gran obra musical sobre Galiza, necesitada desa epopea que debería resultar crúa, de tal xeito que obrigase á reflexión e axitase conciencias. Debería ser interpretada por unha muller, vestida en breves farrapos, a xeito de tola sabia, sobrevoando realidades, que soubese e precisase habilmente os seus dicires en sentencias aguzadas, finamente atinadas. Unha muller como a María Balteira, comentou mentres trazaba as liñas fundamentais do cadro. Libre de responsabilidades e culpas. Feminina e Matria, para correr polo escenario sucando os tempos todos, as circunstancias de sempre. A partir de aí, desa idea, eu tería que buscarme a vida e inventar textos, colaboracións; buscar esa muller de bico afiado que tratase aos ousados cando se compracen no insulto. Aquel anxeio fíxose maior. Músicas e cancións de “A casa que nunca tivemos”, primeira parte. Gustáballe como ía. O texto corría –matizabamos, eu lálle– por escenas,

Pingas de orballo

Na memoria de Isaac Díaz Pardo

Baldomero Iglesias Dobarrio (Mero)

por poñervos un exemplo, aquel no que un home se ergue entre o público para recriminar a Galiza, muller:

-E ti, ...señora do esquecemento, madre, amarga muller de mudez xorda, nai dunha Patria só soñada que esvaece, auga entre os dedos, ...miserable! Cos tantos fillos orfos, antes de chamar á loita preferiches abaixarte ao poder dos ruíns, cos que fuches desposuída da túa lingua, que cres bruta e infame.

-Cala, non debes falar así. Ninguén debe falar así a unha nai. Nunca esquecín ser pobre e desafiuzada da casa, da terra. A honra nunca estivo en venda. A miña lingua é branda e

mol, doce. Eu serei, de vós depende, o que queirades que sexa.

-E aínda calas silencios e choras ad-versidades, séculos de calumnias sen castigo, con total impunidade. Es culpable, perdida en toda soidade, estéril de soños, mesmo resultas miserable. Choras e tamén calas, covarde. Me-retriz dos escuros arrabaldes, que vas detrás dos soberbios que cospen para aldraxarte...

-Calquera muller só é puta á forza, cando ameazan aos seus, cando ela mesma non se importa! Á forza me violaron, co medo, coa fame. Sempre á forza, co silencio da propia fala."

Por aí vai aquel seu anxeio, algún día verá luz. El, que gustaba da nosa música e dos textos que musicabamos, foi quen suxestionou textos como o das Cunetas de Pimentel, ou As Ratas de Seoane, poemas de Lorenzo Varela. Fíxonos achegar aos poetas de verba enteira. Carteounos con Neira Vilas e Anisia, aínda en Cuba. Des que morreu, xuntámonos pola mañá, nestas datas, algúns no silencio das palabras. Non viñeron os que decretan contra de nós, autoridades, seica chovía moito. Pero outros evidenciámonos diante de todos, para a súa vergoña. Así temos que aloumiñar a esperanza.

IRIMIA

O demo anda

con pés de la

**Deputación
DA CORUÑA**

EDITA: Asociación A. IRIMIA

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Manolo G. Turnes, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Xosé Chao Rego, Victorino Pérez Prieto, Xosé Antón Miguélez, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopena, Gumersindo Campaña, Tareixa Ledo, Moisés Lozano, Clodio González Pérez, Antón Martínez Aneiros, Sara Paz Quiñones, Manuel Pérez Blanco, Xabier Blanco, Valentina Formoso Gosende, Celia Castro Ojea, Xerardo Castedo Valbuena, Engracia Vidal, Francisco Xabier Martínez Prieto, Fernando Veiga, Antonio Pinto Antón, Bea Cedrón Vilar, Mariano Guizán Sánchez, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Carme Soto, Marisa Vidal e Xan Guillén, Christina Moreira.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓNS EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUBSCRICIÓN: Apdo. 296 - 15704 Santiago de Compostela. Telf.: 628 416 644 / subscripción@asociacion-irimia.org

Ordinaria: 25 Euros. de Apoio: 40 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: ABANCA ES63 2080 0349 8530 4000 5822 - Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81 **TIRADA:** 1.000 exemplares

ISSN: 2172-9182

IMPRIME: TÓRCULO Artes Gráficas

DESEÑO E MAQUETACIÓN: TallerDD (Ninfa, Riveiro, Martínez)

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.shtml>

FEITO EN PAPEL RECICLADO

Boa Nova

Este é o meu fillo, escoitádeo

Hoxe atopámonos cun relato que decotío resúltanos difícil de comprender os homes e mulleres que vivimos dentro dunha cultura científica onde a razón e a verdade dos feitos son case dogmas de fe. escoitar unha narración na que o divino interacciona co humano de forma natural non é algo habitual para nós, pero si o era para as sociedades antigas nas que o divino coas súas manifestacións tiña moita presenza na vida da xente.

Xesús, con tres dos seus discípulos, atópanse nun monte orando e o mestre de súpeto mostrase cunha aparencia divina e dialogando con dúas das figuras relevantes da tradición xudía: Moisés e Elías. Os compañeiros de Xesús observan a escena e impresionados pola súa grandeza queren perpetuala: "fagamos tres tendas", pero a voz de Deus invítaos a recoñecer a Xesús coma os eu fillo e a escoitalo.

As potentes imaxes visuais con que se describe a escena son ferramentas literarias para poder anunciar a auténtica identidade de Xesús e retela na mente e no corazón antes de que o lector chegue o momento da paixón. Así, a transfiguración convertese na clave definitiva de interpretación da vida e da misión do mestre.

O relato mais que un feito acaecido sen mais, é un modo de concreto de dicir quen é Xesús, cales son os seus vínculos con Deus e coa experiencia relixiosa de Israel. E dende aí explicitar como a de ser o nosos modo de seguimento de Xesús. Xa non é cuestión de experiencias místicas, senón de camiñar ao seu carón e escoitalo, é dicir, vivir a vida como el o fixo entregando a vida por facer posible a Boa Nova do Reino.

Carme Soto

DOMINGO 21 DE FEBREIRO. II de CORESMA

A PALABRA. Lc 9, 28b-36

Naquel tempo, colleu Xesús a Pedro, a Xoán e mais a Santiago e subiu ao monte a orar. Mentres estaba orando, cambiou o aspecto do seu rostro, e os seus vestidos viraron brancos e resplandecentes. De súpeto apareceron dous homes falando con el; eran Moisés e mais Elías. Tiñan un aspecto glorioso e falaban do seu éxodo que remataría en Xerusalén. Pedro e mais os outros caían co sono, mais, manténdose espertos, contemplaron a súa gloria e os dous homes que o acompañaban. Cando eles se arredaban, díxolle Pedro a Xesús: «Mestre, que ben que esteamos nós aquí! Queres que vos fagamos tres tendas, unha para ti, outra para Moisés, e outra para Elías?» Mais non sabía o que dicía. E mentres falaba, unha nube cubriunos coa súa sombra; eles quedaron moi asustados ao entraren nela. Entón unha voz dixo desde a nube: «Este é o meu Fillo, o Elixido: escoitádeo.» Cando a voz acabou, Xesús apareceu só. E eles gardaron silencio. E non lle dixeron a ninguén nada do que viran naqueles días."

A beleza do amor

Existe un brillo nos ollos, un resplandor do rostro, un aire no corpo todo cando cada célula sabe, cada molécula informa as outras e todas o coñecen por separado e por xunto; que só se dá cando o namoramento asentou moi dentro, cando chega o momento, no lugar preciso. Foi alí, a esa hora, sóbuno. Non habería outra, non haberá outro. Enterrarán co meu corpo esta historia mais non a xenealoxía daquela remota estrela que o meu ser por enteiro coñece para sempre. Iso non, endexamais.

O amor, porta da eternidade e das estepas sen fin, a chave das galaxias onde navega a única verdade, o único que existe e por iso importa... esa é a única beleza que é, a única que salva e dá sentido.

Ti ben o sabes. Non é un segredo.

Christina

A PALABRA

A CLAVE

O ECO

Falando da lingua Escachamos coa risa... por non chorar!

Lidia e Valentina

Escachada,
escachizada,
esnaquizada,
esnacada...

Xa pasou a Candeloria e non nos quedou moi claro se o inverno vai ou non fóra. Tanto nos ten. O caso é que do tempo non volvemos falar porque parece que as estacións xa están desaparecendo, grazas a uns poderosos que, polos cartos, rompen co acordado no protocolo de Kioto, rompen o diálogo para levalo adiante, rompen co futuro dos nosos descendentes. Mais como nós temos que falar de lingua e non do ambiente, ímonos centrar no verbo romper, xa que é outra evidencia da contaminación do castelán no galego. Agora todo “rompe”, pero non do mesmo xeito.

Temos que ter en conta que unha peza de roupa non rompe da mesma

maneira ca un vaso, un ovo ou unha televisión. Se unha camisa se usou moito e mesmo se lle botou lixivia para que branquease, pode ser que un día facendo un esforzo, *rache* ou *esgace*. Rota queda, claro, pero *rachar* aplícase a unha cousa de tea, papel, ou dun material semellante cando se tira dela ou se exerce sobre ela unha forza. Tamén *rachamos* follas dun caderno, ou *rachan* as pólas das árbores cando vén moito vento. Tamén as *rachamos* coa machada voluntariamente para facer leña, facemos *rachas*; aínda que se cadra vós tamén *fendedes* a ramada, ou as árbores enteras. As pólas tamén *esgazan* ou, segundo as zonas, “esghasan”, ou “esgallan”,

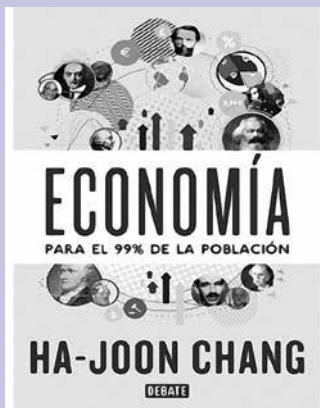
tanto polo vento coma pola moita carga de froita. *Esgazar* fai referencia a un tipo concreto de ruptura irregular en determinados obxectos. Por iso non se emprega *esgazar*, nin *esgallar*, cando rompe un ovo que cae ao chan. Este *escacha*. Tamén *escachan* os xarróns chineses que hai nas casas, os vasos, os pratos e demais cerámica. E se se desfán en anacos moi pequenos, tamén podemos dicir que quedan *esnaquizados*. O verbo *esnaquizar*, substituído nalgúns sitios por “esnacar(se)” ou “escachizar” tamén se aplica –en certo sentido figurado– a aqueles coches que, despois de sufrir un accidente, quedan moi desfeitos. Mais en xeral os coches *estráganse*, é dicir, que se avarían, cando lles “rompe” calquera peza deses complicados motores... Tamén se *estragan* os televisores pero non da mesma maneira que a xeadada *estraga* as patacas de cedo. Estas non “rompen”, así que delas falamos o próximo día.

A ver se de aquí á próxima non se nos *estraga*, *escacha*, *racha*, *esgalla*, *esgaza* nin *esnaquiza* cousa ningunha.

O Fachineiro do neoliberalismo

Crise, cine e literatura

Anunciabamos no anterior fachineiro unhas recomendacións de películas e libros sobre o modo de actuar do capitalismo depredador e nesa lista ten que estar *Inside job*, un imprescindible documental do que falamos hai tempo. Unha ollada dura –tamén menos rigorosa– pero con declaracións increíbles de persoeiros que calquera persoa informada coñece dónola *Capitalismo, unha historia de amor*, de Michael Moore (2009). De hai un lustro é *Margin call*, unha visión sobre as horas previas á crise de 2008. Xusto o ano anterior estreouse *Michael Clayton* que amosa como as grandes empresas poden crear, modelar ou ocultar a realidade. Non hai máis que ver o recente caso de ENCE

(se tedes á man un irimego de cinco anos, podedes dicirle que cando cobre a magra pensión que vai ter, esta empresa aínda seguirá contaminando o que quede da ría de Pontevedra). Como son películas estadounidenses, algunhas teñen final feliz, pero non vos fiedes: o capitalismo non pode telo. Se aínda non vos amargastes abondo, probade con *Techo y comida*, recente filme de Juan Miguel del Castillo. E para ler temos *Economía para o 99% da poboación*, un manual de economía para torpes escrito Ha Joon Chan, o autor de *23 cousas que non che contan sobre o capitalismo*. Aí quedan os deberes.

A.Q.